

Asia: Syväjärvennevan tuulivoimahanke, (Kivijärvi, Kinnula, Karstula, Perho, Kyyjärvi, Alajärvi, Saarijärvi) YVA-ohjelma (KESELY/172/2024)

Keski-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Metsähallitus suunnittelee enintään 27 voimalan Syväjärvennevan tuulivoimahanketta Kivi-järven kunnan alueelle. Voimaloiden kokonaiskorkeus on 320 m. Tuotantoalueen pinta-ala on n. 54,6 km². Sähkönsiirron osalta tarkastellaan neljää vaihtoehtoista reittiä joko 110 kV tai 400 kV voimajohdolla.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnoissaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankealueella toteutetaan metsäkanalintujen soidinselvitykset, pesimälinnustoselvitykset, lintujen muuton seurannat, lumijälkilaskenta ja saukkoselvitys sekä erilliset metsäpeuraselvitykset maastokaudella 2024.

Alueella toimivan metsästysseuran mukaan tuotantoalueella on useita metson soidinpaikkoja. Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin selostuksessa tehtävien tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Luke huomauttaa, että luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Hankealueella on saukolle sopivia elinympäristöjä, ja paikallisen metsästysseuran mukaan saukkoja tavataan tasaisesti alueella. Esitietojen perusteella hankkeessa on syytä tehdä perusteellinen saukkoselvitys. Mikäli saukon käyttämien vesistöjen yli kohdistuu rakentamista, tulee saukko huomioida sillan tai rummun rakenteissa, ja rakentamisen ei tule kohdistua saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen läheisyyteen.

Ohjelmassa viitataan metsäpeuroista tehtyihin tuulivoimatutkimuksiin. Luke huomauttaa, että tuulivoiman vaikutuksista juuri metsäpeuraan (*Rangifer tarandus fennicus*) ei ole tieteellistä näyttöä. Vaikutusten arviointi tulee siis tehdä porotutkimusten ja Pohjois-Amerikkalaisten karibututkimusten pohjalta ja yleisesti sen pohjalta, mitä metsäpeuran ekologiasta tiedetään.

Metsäpeuran osalta tulee huomiota kiinnittää kokonaisvaikutusten arviointiin varovaisuusperiaate huomioiden. Tällä hetkellä tuulivoimaa suunnitellaan siten, että se kattaa alueen Natura-verkoston väliin jäävän tilan. Suunnittelun tila ei ole tällä hetkellä metsäpeuran kannalta kokonaiskestävä. Salamajärven kansallispuiston ja sen viereisten Natura-alueiden ympärille on muodostumassa yhtenäinen häiriövyöhyke. Erityishuomiota tulee kiinnittää rajautuvan Kyyjärven Hallakankaan ja lähellä sijaitsevan Kivijärven Volkkilankankaan yhteisvaikutuksiin. Viereisen Salamajärven kansallispuiston vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida melumallinnuksessa vallitsevien tuulien suunta (etelä-länsi), joka vaikuttaa äänisaasteen kulkeutumiseen. On tärkeää huomioida Salamajärven kansallispuiston merkitys herkkien riistalajien elinympäristönä, ja sitä myötä tulee kiinnittää huomiota riittäviin suojaetäisyyksiin (Tolvanen ym. 2023). Metsäpeuran osalta riittävä suojaetäisyys on noin 5 km. Lisäksi Luke huomauttaa, että riistan häirintä lisääntymisaikana on luvanvaraista, mikä pitää huomioida lentolaskentojen osalta.

Ohjelmassa todetaan, että virtavesien osalta hankealueella esiintyy useita uomia, joissa esiintyy taimenta ja/tai muita vaelluskaloja. Hankealueen vesistöt ovat myös jokiravun esiintymisaluetta, ja alueen eteläpuolella esiintyy luontainen kivenuoliaiskanta. Taimenkantojen elinvoimaisuuden varmistamiseksi mm. säädellään kalastusta ja tehdään mittavia elinympäristökunnostuksia. Sekä taimenen että jokiravun kannalta on olennaista suunnitella hankkeen työt ja rakenteet niin, että vältetään kaikkea kiintoainekuormitusta alueen uomiin: Valumavesien ohjailu, ojien selkeytysaltaat, maansiirtotöiden ajoitus, voimaloiden, sähkönsiirtolinjojen ja huoltoteiden sijoitus alueelle on tehtävä lähivesistöt huomioiden. Samoin on vältettävä esim. teiden rakentamista purojen ja muiden uomien yli, ja jos niitä rakennetaan, ne on toteutettava siten, ettei muodostu pysyviä eikä tilapäisiä vaellusesteitä. Yhteisvaikutuksia tarkastellessa tulee huomioida, että jokivesistössä vesistöön päätyvä kuormitus (erityisesti humuskuormituksen tapainen hienojakoinen aines) vaikuttaa veden laatuun kuormituspisteestä alavirtaan päin koko joen matkalla, toki laimentuen virtaaman kasvaessa.

Hankealueen ympäristössä (30 km säteellä) on n. 20 eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta. Näistä useat rajautuvat toisiinsa ja muodostavat yhdessä laajoja tuulivoima-alueita (s. 84, Kuva 9.5 Tuotantoalueen lähellä sijaitsevat muut tuulivoimahankkeet).

On tärkeää huomioida, että yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistoimintaa karttaville lajeille kuten metsäpeura ja suurpedot. Tämän hankkeen selostusvaiheessa tulee kiinnittää erityisesti huomiota hankkeen yhteisvaikutuksiin. Direktiivilajien asuttamalla alueilla on otettava huomioon muun tuulivoima- ja uusiutuvan energian rakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus kaikkien kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin.

Luke huomauttaa, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviereille (esim. suurpedot, metsäpeura) ja lajin esiintymisalueille suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke huomauttaa, että kanalintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Tällöin soidinpaikkaselvitys antaisi alueen merkityksestä kanalinnuille paremman kuvan kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys. Metsäpeuran osalta tulee huomiota kiinnittää kokonaisvaikutusten arviointiin varovaisuusperiaate huomioiden. On tärkeää huomioida Salamajärven kansallispuiston merkitys herkkien riistalajien elinympäristönä, ja sitä myötä tulee kiinnittää huomiota riittäviin suojaetäisyyksiin (metsäpeuran osalta n. 5 km). Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota vesistövaikutuksiin ja arvioida erilaisia tapoja jokeen kohdistuvan kiintoainekuormituksen ja muiden vaikutusten minimoimiseksi. Taimenen ja jokiravun kannalta on olennaista suunnitella työt ja rakenteet niin, että vältetään kaikkea kiintoainekuormitusta alueen uomiin. Teiden rakentamisesta ei tule ei muodostua pysyviä eikä tilapäisiä vaellusesteitä. Selostusvaiheessa tulee kiinnittää huomiota erityisesti ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden ja tulevien tuulivoimasuunnitelmien yhteisvaikutuksiin laajemmassa mittakaavassa. Lisäksi on tärkeää keskittyä ekologisten yhteyksien säilyttämiseen. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot ja metsäpeura) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

Nina Peuhkuri

Kehittämispäällikkö, johtava tutkija

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 17.10.2024 klo 14:03:25.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Antti Paasivaara

Liitteet:

Tiedoksi: